

onthult onrechtmatige subsidie

Tijd voor een royaal gebaar

De 4,7 miljoen euro natuursubsidie die koning Willem Alexander krijgt voor

Kroondomein Het Loo is onrechtmatig verleend.

Dit stelden drie vooraanstaande juristen op basis van de subsidiebeschikking waarop Zembla de hand heeft weten te leggen na aanhoudend speurwerk.

Uit de beschikking blijkt dat de overheid zonder enige onderbouwing en in strijd met de wet de koning vrijstelt van belangrijke subsidievoorwaarden. Experts noemen dat lijnrecht in strijd met de wet. Door de vrijstelling kan de koning een gebied van 7200 hectare, oftewel zo'n driekwart van het hele natuurgebied, drie maanden per jaar voor het publiek sluiten zodat er geen enkele sociale controle kan worden uitgeoefend op de jachtpartijen van de koning en zijn gasten.

De bossen rond Kroondomein Het Loo worden beheerd door de koning maar zijn eigendom van de Staat. Een wonderlijke constructie die stamt uit de jaren '50. Toen het bijvoeren van de zwijnen en het onderhoud van de jachtvelden de koninklijke familie te kostbaar werd, bedacht een notaris uit Vaassen een constructie om de lasten geheel bij de Staat neer te leggen en de lusten bij het Hof te houden. Naar verluidt kreeg de notaris tegen zeer aantrekkelijke voorwaarden de beschikking over een boerderij aan de rand van Het Loo in ruil voor de bewezen diensten.

De jacht kon doorgaan, terwijl de kosten uit publieke middelen betaald werden. In 1958 "schonk" koningin Wilhelmina het blooteigendom van het jachtgebied van Prins Hendrik aan het volk, met als voorwaarde dat het vruchtgebruik aan het Hof toekwam en dat bij afschaffing van de monarchie, het gebied weer in volledige eigendom van de koninklijke familie zou komen. Een wonderbaarlijke constructie waar sindsdien zeer geheimzinnig over wordt gedaan. De beantwoording van vragen vanuit de volksvertegenwoordiging en de pers wordt behendig omzeild of genegeerd. Uit de gegevens die het BNNVARA programma Zembla achterhaalde blijkt dat het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid (LNV) in totaal 4,7 miljoen euro natuursubsidie aan de koning verstrekke voor de periode 2016 - 2021.

Voor andere subsidieontvangers geldt dat ze het terrein minstens 358 dagen per jaar moeten

*De Fauna-
bescherming,
in actie in het
Kroondomein,
wordt door de
politie in de gaten
gehouden (najaar
1997).*

openstellen voor het publiek op straffe van verlies van de subsidie. Slechts 1 hectare mag worden aangehouden voor privégebruik. De openstellingseis is bedoeld om de belastingbetaler te laten meegenieten van het gesubsidieerde natuurgebied. Uit de niet eerder openbaar gemaakte beschikking blijkt dat de koning 'ter bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer' niet 1 ha maar 7200 ha van het Kroondomein mag sluiten en geheel is vrijgesteld van de openstellingsverplichting van 358 dagen.

Misbruik van publieke middelen

Niet alleen krijgt het koninklijk huis onterechte subsidie op onjuiste voorwaarden om de jachtpartijen in het kroondomein ongestoord uit te kunnen oefenen, ook worden op grote schaal publieke middelen ingezet om sociale controle op de jacht te frustreren. Tijdens hofjachtpartijen werden tijdens het hoogtepunt van de strijd van De Faunabescherming tegen de drijfjacht op wilde zwijnen niet alleen mensen en materieel van de Dienst Beveiliging Koninklijk Huis ingezet, maar ook eenheden van de regiopolitie en de koninklijke marechaussee. Er werden zelfs mensen van de radiocontroledienst opgetrommeld om het mobilfoonverkeer van de waarnemers van De Faunabescherming uit te peilen.

Een medewerker van de radiocontroledienst uit die tijd, die liever anoniem wil blijven: "We werden ingeschakeld om de posities van de mensen van De Faunabescherming vast te stellen in het 'belang van de actievoerders' omdat de tijdens de jacht gebruikte munitie ernstig letsel zou kunnen veroorzaken. De Apeldoornse politie riep onze hulp in, ook omdat wij de weg goed kenden in het gebied, de koninklijke beveiligers hadden niet veel kennis van het terrein. Datzelfde gold voor de mensen van de marechaussee. De mensen van De Faunabescherming hadden walkie talkies aan de hand waarvan we hun posities voortdurend konden vaststellen en doorgeven aan de organisatie rond de hofjacht."

Onbehoorlijk bestuur

"Er zijn zoveel dingen mis, bestuursrechtelijk gezien, aan deze beschikking dat je kunt zeggen: dit is onrechtmatig", zegt professor Wim Voermans in de uitzending. Hij is hoogleraar staats- en bestuursrecht aan de Universiteit Leiden. Hij noemt de voorkeursbehandeling in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: "Er wordt alleen maar gezegd: voor u geldt dat niet". Hij heeft maar één verklaring voor deze constructie: het staatshoofd wil 'ongestoord kunnen jagen'.

Prof. Mr. Peter Nicolai, als advocaat gespecialiseerd in bestuursrecht, is namens De Faunabescherming een bezwaarprocedure gestart om de subsidie aan te vechten. "Het kan natuurlijk niet dat er een ongelijke behandeling is, een bevordering van één iemand." Voermans zegt dat het bezwaar kansrijk is: "Als het bij de rechter komt, dan denk ik dat hij er gehakt van gaat maken." Intussen probeert het ministerie er alles aan te doen om het niet zover te laten komen, door te stellen dat De Faunabescherming 'geen belanghebbende zou zijn'.

Een opmerkelijke stelling, omdat juist De Faunabescherming sinds de jaren '90 voortdurend actief is bij het volgen van het faunabeleid rond en in het Kroondomein, met een verbod op de drijfjacht op wilde zwijnen als gevolg, met het uitoefenen van de sociale controle op de wijze waarop met de in het wild levende dieren in het Kroondomein wordt omgegaan, en het ter discussie stellen van de onrechtmatige sluiting van het gebied.

'Juridische belazerij'

Martin Jan van Mourik, emeritus-hoogleraar notarieel recht, zegt over de omstreden afspraken met de koning: "Ik zou dit juridische belazerij noemen. Dat hoeft ik niet te accepteren als burger". Het koninklijk huis stelt op de eigen website dat de koning "onder dezelfde voorwaarden" als iedere andere private beheerder van bos- en natuurterreinen gebruik kan maken van de subsidieregeling. De regeling is gebaseerd op de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Gelderland 2016. In 2018 verzekerde minister-president Rutte pers en politiek na vragen over de subsidieverstrekking in de Tweede Kamer: "Hier is gewoon sprake van een analoge toepassing van een verordening". Volgens Rutte

Wéér ophef over de subsidieverlening Het Loo

Jean Gouders

gelden voor de koning in deze situatie dezelfde regels als voor alle andere burgers. Onzin, vindt prof. Van Mourik: "Men wil hem behandelen als elke andere particulier en vervolgens breken ze dat op allerlei manieren af".

De Tweede Kamer werd onvolledig geïnformeerd

Al jaren is er ophef over de subsidieverlening voor het Kroondomein. Een meerderheid in de Tweede Kamer wil dat het Kroondomein het hele jaar voor het publiek toegankelijk is en steunde een motie van de Partij voor de Dieren daartoe. Maar het kabinet weigert die motie uit te voeren en de Rijksvoorlichtingsdienst (RVD) laat weten dat het natuurgebied ook dit najaar dichtgaat, van 15 september tot 25 december. Kamerleden die in 2018 wilden weten op welke gronden de ontheffing is verleend, kregen nooit antwoord van premier Rutte. Dat had wel moeten, zegt prof. Voermans: "De Kamer is hierover onvolledig geïnformeerd".

De koning weet van de prins geen kwaad

In 2018 schrijven minister Schouten van LNV en premier Rutte in een Kamerbrief dat de sluiting essentieel is "voor de balans tussen houtproduc-

tie, de aanwezigheid van grote hoefdieren en de recreatiemogelijkheden". Het ministerie van LNV wilde tegenover Zembla geen nadere toelichting geven op deze uitspraak: "Het betreft een bestendiging van een lijn die al decennia wordt ingezet".

Hoewel de redacteurs van Zembla de subsidieaanvrager verschillende malen om een reactie hebben gevraagd, zweeg die in alle talen. De Rijksvoorlichtingsdienst laat weten dat de koning geen interviews geeft. De RVD verwijst naar de nietszeggende Kamerbrief van Schouten en Rutte.

Uitzending terugkijken? Links via colofon voorin deze Argus.

Kroondomeinzwijn

Nog voor het in het kroondomein kan vriezen dat het kraakt vermoed ik dat hier menig zwijn (wellicht grofweg een half dozijn) al door de vorst is koud gemaakt

© Aad van der Waal/ mei 2020